

XI. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1920 oli seuraava:

Joulukuun 15 ja 18 p:nä 1919 kaupunginvaltuusto päätti, että oikeusapulautakuntaan 1920 vuoden alusta tuli kuulua viisi yhdellä kertaa ja kalenterivuodeksi valittua jäsentä, jota vastoin varajäseniä ei enää valittaisi. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jota viimeainittua virkaa aikaisemmin ei ollut ollut olemassa, valittaisiin jäsenten keskuudesta kalenterivuodeksi kerrallaan ja oli näiden virkailijain vaalissa käytettävä suhteellista vaalitapaa. Sen ohessa määrättiin, että kokoukset olisivat päätösvaltaiset kolmen jäsenen ollessa saapuvilla. Tämän mukaisesti kaupunginvaltuusto oli valinnut oikeusapulautakunnan jäseniksi vuodeksi 1920 professori W. Chydeniuksen, vanhemman hallintosihteerin O. Möllerin, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin sekä asianajajat E. Pekkalan ja V. Joutsenlahden. Näistä oikeusapulautakunta sittemmin valitsi puheenjohtajaksi professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajaksi lakitieteenkandidaatti Pentin.

Kaupungin kassa- ja tililaitoksen uuden ohjesäännön määräysten nojalla oikeusapulautakunta päätti valtuuttaa oikeusavustajan ja hänen estettynä ollessaan oikeusavustajan apulaisen vastedes samoin kuin aikaisemminkin hyväksymään ja tilimerkinnällä varustamaan toimistolle saapuvat laskut, mistä myös lähetettiin ilmoitus asianomaisille.

Sekä oikeusavustajan että oikeusavustajan apulaisen irtisanomisajan palkkalautakunta vahvisti kolmeksi kuukaudeksi.

Vuonna 1920 oli oikeusapulautakunnalla yhteensä kuusi kokousta, joissa käsiteltiin yksinomaan toimiston juoksevia asioita.

Oikeusapulautakunta suoritti kertomusvuonna täällä useita tehtäviä Tukholman kaupungin oikeusapukonttorin toimenannosta, mutta toimiston puolestaan ei tarvinnut käyttää Tukholman oikeusapukonttorin apua. Muiden samanlaatuisten ulkomaisten laitosten kanssa toimisto ei ollut vuoden varrella tekemisissä. Sensijaan kotimaiset köyhäinasianajajat sekä antoivat toimistolle että vastaanottivat siltä lukuisia tehtäviä.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1920 entiseen tapaan. Toimiston käyttäjain luku lisäntyi jonkin verran, mikä käy ilmi allaolevista numerotiedoista.

Käyntejä oli kertomusvuonna 3,877, (vuonna 1919 3,762, ja vuonna 1918 2,162), ja ryhmittyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	303	Elokuu (26 päivää) ..	302
Helmikuu (24 »)	295	Syyskuu (26 ») ..	400
Maaliskuu (26 »)	305	Lokakuu (26 ») ..	376
Huhtikuu (24 »)	331	Marraskuu (26 ») ..	319
Toukokuu (24 »)	325	Joulukuu (25 ») ..	265
Kesäkuu (26 »)	339		
Heinäkuu (26 »)	317		
		Yhteensä	3,877

Oikeusaputoimisto oli vuoden varrella avoinna 304 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli 12.8 edellisen vuoden 13.1 sijasta.

Vuoden varrella käsiteltiin 596 eri asiaa, joista 17 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 777, niistä hakukirjoja 234.

Säätyensä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Työläisiä	48	80	128	Talonmiehiä	3	—	3
Palkollisia	—	126	126	Torikauppiaita	2	—	2
Käsityöläisiä	28	25	53	Asevelvollisia	2	—	2
Liikeapulaisia	2	6	8	Kuorma-ajureita ..	2	—	2
Vuokra-ajureita	2	—	2	Kauppiaita	4	—	4
Avio- ja leskivaimoja	—	216	216	Näyttelijättäriä ..	—	1	1
Konttoriapulaisia ..	1	3	4	Pianisteja	—	2	2
Neitejä	—	3	3	Hierojattaria	—	7	7
Sairaanhoidajattaria	—	2	2	Kirjaltajia	4	2	6
Koneenkäyttäjiä ..	—	7	7	Poliisikonstaapeleita	3	—	3
Kirjeenkantajia	1	—	1	Autonkuljettajia ..	2	—	2
Lämmittäjiä	3	—	3	Mekanikkoja	2	—	2
Raitiovaununkondukt.	—	2	2	Kauppakoululaisia	1	—	1
Juoksupoikia	1	—	1	Pappeja	1	—	1
Yövärtijoita	1	—	1	Pehtoreita	1	—	1
				Yhteensä	114	482	596

Vuoden varrella käsiteltyjen asiain jakautuminen laatunsa mukaan käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:

Vuokrasopimuksia	44	Perheen elatus	71
Työ- ja työehtosopimuksia....	95	Aviottomien lasten elatus..	69
Muita saamisoikeuksia	89	Kihlausriitoja	2
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	22	Perintöoikeut. kuuluv. asioita	25
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	2
Avio-riitoja	11	Tapaturmavakuutusta koske-	
Avioeroja	40	via asioita	5
Kihlauksen purkautumisia	2	Vähäisiä rikosasioita	17
Peäeroja	1	Sekalaisia kyselyjä, hakemuk-	
Vuode- ja asumuseroja	1	sia, valituksia y. m.	100
		Yhteensä	596

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli kertomusvuonna, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, 578 lopullisesti ratkaistuksi ja poistetuksi, kuten allaoleva taulukko osoittaa:

Sopimalla ratkaistu	90	Jätetty eri viranomaisille ..	96
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ..	98	Juttuja, joissa toimisto otti	
Eri syistä jätetty sillensä	285	haasteen, mutta ei ajanut	
		asiaa	9
		Yhteensä	578

Edellä mainitut eri viranomaisille jätetyt 96 asiaa jakautuivat seuraavain virastojen ja viranomaisten kesken:

Valtioneuvosto	13	Uudenmaan läänin kutsunta-	
Korkein oikeus	16	lautakunta	1
Korkein hallinto-oikeus	1	Helsingin kaupunginvaltuusto	4
Ulkoministeriö	2	» raastuvanoikeus ..	3
Sotaministeriö	1	» maistraatti	7
Turun hovioikeus	3	» rahatoimikamari ..	3
Sosiaalhallitus	1	» kaupunginvouti ..	3
Vakuutusneuvosto	2	» tutkijalautakunta	2
Rautatiehallitus	1	» huoneenvuokralauta-	
Uudenmaan läänin maaherra....	12	kunta	3
Viipurin » »	1	Turun kaupunginvouti	1
Porvoon hiippak. tuomiokapituli	12	Pernajan kihlakunnan kruunun-	
		vouti	3
		Lohjan kihlak. kruununvouti..	1
		Yhteensä	96

Että 285 asiaa jätettiin sillensä riippuu osittain siitä, että oikeudenetsijät oikeusaputoimiston ryhdyttyä ensimmäiseen toimenpiteeseen asian johdosta, eivät enää palanneet, osittain siitä, ettei ollut toiveita jutun voittamisesta oikeudenkäynnillä, osittain viimein siitä, etteivät avunetsijät joko tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, ettei oikeusaputoimisto ajanut loppuun 9 juttua, joissa haaste oli otettu, oli osittain se, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiesten toimiston ohjesäännön mukaisesti ei tarvitse avustaa asianosaisia, osittain etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin asiat olivat käsiteltävinä täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 98 asiasta voittiin 75 ja hävittiin 23. Raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden varrella 225 kertaa 155 päivänä. Kun työpäivien luku oli 304, esiinnyttiin siis raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.